

Sprawa C-408/06

Landesanstalt für Landwirtschaft

przeciwko

Franzowi Götzowi

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym
złożony przez Bundesfinanzhof (Niemcy)]

Szósta dyrektywa VAT – Działalność gospodarcza – Podatnicy – Podmioty prawa publicznego –
Agencja sprzedaży kwot mlecznych – Działalność rolnych agencji skupu interwencyjnego i
sklepów dla personelu – Znaczenie zakłócenie konkurencji – Rynek geograficzny

Streszczenie wyroku

1. *Postanowienia podatkowe – Harmonizacja ustawodawstw – Podatki obrotowe – Wspólny
system podatku od wartości dodanej – Działalność gospodarcza w rozumieniu art. 4 szóstej
dyrektywy*

(dyrektywa Rady 77/388, art. 4)

2. *Postanowienia podatkowe – Harmonizacja ustawodawstw – Podatki obrotowe – Wspólny
system podatku od wartości dodanej – Podatnicy*

(dyrektywa Rady 77/388, art. 4 ust. 5)

3. *Postanowienia podatkowe – Harmonizacja ustawodawstw – Podatki obrotowe – Wspólny
system podatku od wartości dodanej – Podatnicy*

(dyrektywa Rady 77/388, art. 4 ust. 5)

1. Działalność wykonywana przez agencje sprzedaży kwot mlecznych, polegająca na odpłatnym przenoszeniu ilości referencyjnych dla dostaw, jest działalnością gospodarczą w rozumieniu art. 4 szóstej dyrektywy 77/388 w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych, jeżeli ma charakter stały i jest wykonywana w zamian za wynagrodzenie otrzymywane przez osobę, która ją wykonuje. Do sądu krajowego należy zbadanie, czy działalność, której dotyczy toczący się przed nim sprawa, spełnia powyższe dwa warunki, i ustalenie, czy w danym przypadku agencje sprzedaży kwot mlecznych prowadzą tego rodzaju działalność w celu uzyskania wynagrodzenia, z uwzględnieniem faktu, że pobieranie opłaty nie może samo w sobie przesądzić o gospodarczym charakterze danej działalności.

(por. pkt 18, 20, 21)

2. Agencja sprzedaży kwot mlecznych nie jest ani rolną agencją skupu interwencyjnego w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit trzeci szóstej dyrektywy 77/388 w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych, zmienionej dyrektywą 2001/4, w związku z pkt 7 załącznika D do tej dyrektywy 77/388, ani też sklepem dla personelu w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit trzeci szóstej dyrektywy w związku z pkt 12 załącznika

D do niej.

Zadania agencji sprzedaż kwot mlecznych różni się bowiem znacznie od zadań rolnej agencji skupu interwencyjnego, które sprowadzają się do nabywania i odsprzedaży samych produktów rolnych, co może być przedmiotem działania wszelkich podmiotów gospodarczych.

Działanie to może w szczególności polegać na gromadzeniu zapasów, jak ma to miejsce na przykład w sektorze zbóż. Zasada opodatkowania z mocy prawa, na której opiera się załącznik D do szóstej dyrektywy, wyklucza więc ze swego zakresu stosowania działania polegające na rozdzielaniu kwot mlecznych pomiędzy producentów, ponieważ gromadzenie ofert tych producentów nie stanowi nabywania i odsprzedaży produktów rolnych na rynku.

Ponadto porównanie niemieckiej, francuskiej, angielskiej, hiszpańskiej i włoskiej wersji językowej pkt 12 załącznika D do szóstej dyrektywy pozwala stwierdzić, że pojęcie sklepu dla personelu w rozumieniu pkt 12 obejmuje podmioty, których zadaniem jest sprzedaż różnych produktów i towarów pracownikom przedsiębiorstwa lub organów administracji. Odmienny jest przedmiot działania agencji sprzedaż kwot mlecznych, której zadaniem jest doprowadzenie do równego rozkładu ilości referencyjnych dla dostaw w ramach sprawowania nad nimi kontroli, w jak najlepszym interesie każdego producenta.

(por. pkt 26, 31, 33; pkt 1 sentencji)

3. Nieopodatkowanie agencji sprzedaż kwot mlecznych w zakresie czynności, które wykonuje, lub działania, które prowadzi w charakterze organu władzy publicznej w rozumieniu art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy 77/388 w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych, zmienionej dyrektywą 2001/4, nie może wywoływać znaczącego zakłócenia konkurencji ze względu na okoliczności, że agencja ta nie styka się z podmiotami prywatnymi świadczącymi usługi pozostające w stosunku konkurencji z usługami publicznymi. Zważywszy, iż stwierdzenie to odnosi się do wszystkich agencji sprzedaż kwot mlecznych działających na danym obszarze przenoszenia ilości referencyjnych dla dostaw, określonym przez państwo członkowskie, obszar ten stanowi właściwy rynek geograficzny dla celów ustalenia, czy występuje znaczące zakłócenie konkurencji.

(por. pkt 45; pkt 2 sentencji)

WYROK TRYBUNAŁU (trzecia izba)

z dnia 13 grudnia 2007 r. (*)

Szósta dyrektywa VAT – Działanie gospodarcze – Podatnicy – Podmioty prawa publicznego – Agencja sprzedaż kwot mlecznych – Działanie rolnych agencji skupu interwencyjnego i sklepów dla personelu – Znaczące zakłócenie konkurencji – Rynek geograficzny

W sprawie C-408/06

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Bundesfinanzhof (Niemcy) postanowieniem z dnia 13 lipca 2006 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 5 października 2006 r., w postępowaniu:

Landesanstalt für Landwirtschaft

przeciwko

Franzowi Götzowi

TRYBUNAŁ (trzecia izba),

w składzie: A. Rosas, prezes izby, U. Løhmus, J. Klučka, P. Lindh i A. Arabadjiev
(sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: M. Poiares Maduro,

sekretarz: B. Fülöp, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 19 września 2007 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Landesanstalt für Landwirtschaft przez P. Gorskiego oraz N. Vogla, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu F. Götza przez H. Zaischa, Steuerberater,
- w imieniu rządu niemieckiego przez M. Lummę oraz C. Blaschkego, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez T. Harris, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez P. Harrisa, barrister,
- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez D. Triantafyllou, działającego w charakterze pełnomocnika,

podjęwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku (Dz.U. L 145, str. 1), zmienionej dyrektywą Rady 2001/4/WE z dnia 19 stycznia 2001 r. (Dz.U. L 22, str. 17, zwanej dalej „szóstą dyrektywą”), a także pkt 7 i 12 załącznika D do tej dyrektywy.

2 Niniejszy wniosek został złożony w ramach sporu pomiędzy Landesanstalt für Landwirtschaft (regionalnym urzędem rolniczym zwanym dalej „Landesanstalt”) a F. Götzem w przedmiocie faktury dotyczącej sprzedaży ilości referencyjnej dla dostaw mleka krowiego (zwanej dalej „ilością referencyjną dla dostaw”) wystawionej przez Landesanstalt bez odrębnego

wykazania podatku od wartości dodanej (zwanego dalej „podatkiem VAT”).

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Artykuł 4 szóstej dyrektywy stanowi:

„1. »Podatnikiem« jest każda osoba wykonująca samodzielnie i niezależnie od miejsca zamieszkania [od jej miejsca] działalność gospodarczą określoną w ust. 2, bez względu na cel czy też rezultaty takiej działalności.

2. Działalność gospodarczą określona w ust. 1 obejmuje wszelką działalność producentów, handlowców i osób świadczących usługi w szczególności z górnictwem, działalnością rolniczą i wykonywaniem wolnych zawodów [lub zawodów podobnych]. Za działalność gospodarczą uznaje się również wykorzystywanie, w sposób ciągły, własności dóbr materialnych lub niematerialnych do celów zarobkowych [wykorzystywanie własności dóbr materialnych lub niematerialnych celem stałego osiągnięcia zysku].

[...]

5. Krajowe, regionalne i lokalne organy władzy i inne instytucje [podmioty] prawa publicznego nie są uważane za podatników w związku z działalnością, którą podejmują, i transakcjami, które zawierają jako władze publiczne [organy władzy publicznej], nawet jeżeli pobierają należności, opłaty, składowki lub inne płatności w związku z taką działalnością lub transakcjami.

Jednakże jeżeli podejmują one taką działalność i dokonują takich transakcji, są uważane za podatników w odniesieniu do tej działalności lub transakcji, w przypadku gdy wykluczenie ich z kategorii podatników prowadziłoby do znaczącego zakłócenia konkurencji.

W każdym przypadku organy [podmioty] te są uważane za podatników w związku z rodzajami działalności wymienionymi w załączniku D, chyba że są prowadzone na tak niewielką skalę, iż są bez znaczenia.

Państwa członkowskie mogą uznać działalność tych organów, zwolnioną na podstawie art. 13 lub 28, za działalność, którą organy te podejmują jako władza publiczna [jako organy władzy publicznej]”.

4 Czynności wymienione w pkt 7 i 12 załącznika D do szóstej dyrektywy to odpowiednio: „[t]ransakcje zawierane przez rolne agencje skupu interwencyjnego w stosunku do produktów rolnych dokonywane zgodnie z rozporządzeniami o wspólnej organizacji rynku w odniesieniu do tych produktów” oraz „[p]rowadzenie sklepów dla personelu, spółdzielni i stołówek dla pracowników przemysłu i podobnych instytucji”.

5 Na koniec należy wskazać, że spór przed sądem krajowym toczy się na tle przepisów rozporządzenia Rady (EWG) nr 3950/92 z dnia 28 grudnia 1992 r. ustanawiającego dodatkową opłatę wyrównawczą w sektorze mleka i przetworów mlecznych (Dz.U. L 405, str. 1), zmienionego rozporządzeniem Rady (WE) nr 2028/2002 z dnia 11 listopada 2002 r. (Dz.U. L 313, str. 3, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 3950/92”).

Uregulowania krajowe

Ustawa wprowadzająca wspólną organizację rynku

6 Gesetz zur Durchführung der gemeinsamen Marktorganisationen (ustawa wprowadzająca wspólną organizację rynku, BGBl. 1995 I, str. 1147) w art. 8 ust. 1 upoważnia do określenia w drodze rozporządzenia między innymi szczególnych zasad przenoszenia ilości referencyjnych dla dostaw.

Rozporządzenie w sprawie opłat dodatkowych

7 Zusatzabgabenverordnung z dnia 12 stycznia 2000 r. (rozporządzenie w sprawie opłat dodatkowych, BGBl. 2000 I, str. 27, zwane dalej „ZAV”) w brzmieniu obowiązującym w stanie faktycznym sprawy przed sądem krajowym zawiera między innymi następujące przepisy:

„Artykuł 7 – Zmiana systemu przenoszenia

(1) [...] Ilości referencyjne dla dostaw mogą być przenoszone niezależnie od gruntu zgodnie z ust. 2 i 3 oraz art. 8–11 [...].

Artykuł 8 – Regulowane odpłatne przeniesienie ilości referencyjnych dla dostaw

(1) Poza przypadkami określonymi w art. 7 ust. 2 i 3, przypadkami dziedziczenia w rozumieniu art. 7 ust. 1 zdanie drugie oraz przypadkami określonymi w art. 12 ust. 3 przeniesienia ilości referencyjnych dla dostaw zgodnie z art. 7 ust. 1 zdanie drugie dokonują agencje sprzedaży, zgodnie z ust. 3 i art. 9–11, w dniach 1 kwietnia, 1 lipca lub 30 października każdego roku kalendarzowego [...].

(2) Agencje sprzedaży powoływane są przez landy. Co najmniej jedna agencja jest właściwa dla każdego landu; chociażby jednej agencji może obejmować terytorium kilku landów. Prowadzenie agencji sprzedaży można powierzać podmiotom prawa prywatnego w ramach uprawnień dyskrecyjnych, gdy

1. podmioty te lub podmioty je tworzące są reprezentatywnymi rolniczymi związkami lub organizacjami zawodowymi

2. nie ma wątpliwości co do ich wiarygodności i kwalifikacji.

[...]

(3) Przeniesienie ilości referencyjnych dla dostaw może nastąpić tylko w obrębie obszarów określonych w załączniku [...].

Ustawa o podatku obrotowym

8 Umsatzsteuergesetz 1999 (ustawa z 1999 r. o podatku obrotowym, BGBl. 1999 I, str. 1270, zwana dalej UStG), w brzmieniu obowiązującym w stanie faktycznym sprawy przed sądem krajowym, w art. 14 ust. 1 stanowi, że „przedsiębiorca dokonujący dostaw lub świadczący usługi podlegający opodatkowaniu zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 1 jest uprawniony, a na podstawie drugiej strony – w zakresie, w jakim dokonuje czynności z innym przedsiębiorcą na rzecz jego przedsiębiorstwa – jest zobowiązany do wystawiania faktur, w których odrębnie wykazana jest kwota podatku”. Artykuł 2 ust. 3 tej ustawy przewiduje, że osoby prawne prawa publicznego mogą wykonywać chociażby przemysłowy, handlowy lub zawodowy tylko w ramach należących do nich zakładów przemysłowych lub handlowych albo gospodarstw rolnych i leśnych.

Uregulowania prawne dotyczące Landesanstalt

9 Landesanstalt, b?d?cy nast?pc? prawnym Landesanstalt für Ernährung (regionalnego urz?du do spraw ?ywno?ci), zosta? utworzony na podstawie art. 8 ust. 2 ZAV. Prowadzi on jedyn? agencj? sprzeda?y kwot mlecznych utworzon? na terytorium landu Bawarii, jako organ prawa publicznego w tym landzie.

Post?powanie przed s?dem krajowym i pytania prejudycjalne

10 Spór przed s?dem krajowym toczy si? pomi?dzy bawarskim rolnikiem F. Götzem a Landesanstalt. W celu zmniejszenia nadwy?ek mleka krowiego Landesanstalt zebra? wnioski ró?nych producentów, aby stwierdzi?, którzy spo?ród nich chc? zby? ilo?ci referencyjne dla dostaw, a którzy chc? je naby?. Polityka ta mia?a oparcie w przepisach rozporz?dzenia nr 3950/92 ustanawiaj?cego dodatkow? op?at? pobieran? od producentów mleka, którzy dostarczali ilo?ci mleka przekraczaj?ce okre?lony próg.

11 System zastosowany przez Landesanstalt w 2001 r. przedstawia? si? nast?puj?co: producenci zwani „oferentami” sk?adali w agencji sprzeda?y kwot mlecznych pisemne oferty przeniesienia ilo?ci referencyjnej dla dostaw, na dany dzie?, okre?laj?c ??dan? cen?. W tych samych dniach producenci zwani „nabywcami” dokonywali analogicznego procesu, sk?adaj?c pisemne oferty nabycia okre?lonej ilo?ci referencyjnej dla dostaw po oczekiwanej cenie. Zadaniem agencji sprzeda?y kwot mlecznych by?o najpierw zestawienie ofert zbycia i nabycia i okre?lenie ceny równowagi rynkowej w celu przybli?onego zrównowa?enia cen obu stron. W razie konieczno?ci proponowane ceny by?y zmniejszane. Nast?pnie agencja przeznacz?a 5% oferowanych ilo?ci referencyjnych dla dostaw na poczet rezerwy krajowej, a pó?niej – zgodnie z zasadami opisanymi szczegó?owo przez s?d krajowy, z których wynika mi?dzy innymi, ?e bezpo?rednio na rzecz agencji sprzeda?y kwot mlecznych dokonywane by?y wp?aty – przyst?pow?a do przydzielania pozosta?ych ilo?ci referencyjnych dla dostaw i do dokonywania wyp?at.

12 F. Götz, producent mleka i w?a?ciciel gospodarstwa rolnego w Bawarii, chcia? naby? w 2001 r. ilo?? referencyjn? dla dostaw w wysoko?ci 16 500 kg po cenie nie wy?szej ni? 2 DEM za kg. W dniu 3 kwietnia 2001 r. Landesanstalt poinformowa? zainteresowanego, ?e jego oferta nabycia zosta?a przyj?ta w dniu 1 kwietnia 2001 r. po cenie równowagi wynosz?cej 1,58 DEM za kg. Wystawi? on nast?pnie na nazwisko F. Götza faktur? bez odr?bnego wskazania podatku VAT. Zainteresowany, którego czynno?ci podlega?y opodatkowaniu na mocy UStG, wniós? odwo?anie do Landesanstalt w celu uzyskania faktury wykazuj?cej odr?bnie podatek VAT. Decyzj? z dnia 29 sierpnia 2001 r. Landesanstalt oddali? odwo?anie, powo?uj?c si? na swój status organu w?adzy publicznej i na fakt, ?e dzia?a? jedynie w roli po?rednika.

13 F. Götz wniós? spraw? do Finanzgericht München, który przyzna? mu racj?, uznaj?c, ?e w ?wietle przepisów UStG Landesanstalt dzia?a? jako przedsi?biorca w swoim w?asnym imieniu. Landesanstalt odwo?a? si? do Bundesfinanzhof, który postanowi? zawiesi? post?powanie i zwróci? si? do Trybuna?u z nast?puj?cymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy utworzona przez kraj zwi?zkowy »agencja sprzeda?y kwot mlecznych« (»Milchquoten?Verkaufsstelle«) dokonuj?ca odp?atnie przeniesienia ilo?ci referencyjnych dla dostaw na producentów mleka jest:

a) roln? agencj? skupu interwencyjnego w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit trzeci [szóstej dyrektywy] w zwi?zku z pkt 7 za??cznika D [do niej], zawieraj?c? transakcje w stosunku do produktów rolnych dokonywane zgodnie z rozporz?dzeniami o wspólnej organizacji rynku w odniesieniu do tych produktów, lub

b) sklepem dla personelu (»Verkaufsstelle«) w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit trzeci [szóstej dyrektywy] w związku z pkt 12 załącznika D [do niej]?

2) W przypadku udzielenia przeczącej odpowiedzi na pytanie pierwsze:

a) Czy w okolicznościach takich jak w postępowaniu przed sądem krajowym, to jest gdy w państwie członkowskim w odpłatnym przenoszeniu ilości referencyjnych dla dostaw pośredniczą zarówno państwowe, jak i prywatne »agencje sprzedaży kwot mlecznych«, przy dokonywaniu oceny, czy wykluczenie »agencji sprzedaży kwot mlecznych« prowadzonej przez podmiot prawa publicznego z kategorii podatników prowadzioby do »znaczącego zakłócenia konkurencji« w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit drugi [szóstej dyrektywy], rynkiem właściwym geograficznie jest obszar wyznaczony dla dokonywania tego przeniesienia przez państwo członkowskie?

b) Czy dokonując oceny, czy wykluczenie państwowej »agencji sprzedaży kwot mlecznych« z kategorii podatników prowadzioby do »znaczącego zakłócenia konkurencji«, należy odnieść się jedynie do zwykłego przypadku przeniesienia – niezależnie od gruntu (poprzez agencję sprzedaży), czy też należy uwzględnić także inne rodzaje przeniesienia – niezależnie od gruntu (przez rolników bądźcych podatnikami), mimo że są to tylko wyjątkowe przypadki?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

Uwagi wstępne

14 Na wstępie należy podnieść, że oba pytania zadane przez Bundesfinanzhof opierają się na założeniu, iż działalność polegająca na odpłatnym przenoszeniu ilości referencyjnych dla dostaw objęta jest zakresem zastosowania szóstej dyrektywy. Zarówno pytanie pierwsze, dotyczące możliwości opodatkowania z mocy prawa skarżącego w postępowaniu przed sądem krajowym na gruncie załącznika D do szóstej dyrektywy, jak i obie części pytania drugiego dotyczącego określenia „znaczącego zakłócenia konkurencji” mogłyby być wynikiem ewentualnego braku opodatkowania Landesanstalt jako organu władzy publicznej na podstawie art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy zakadają bowiem, że działalność wykonywana przez agencje sprzedaży kwot mlecznych, niezależnie od tego, czy mają one status organu władzy publicznej, czy podmiotu prawa prywatnego, mieści się w zakresie regulacji szóstej dyrektywy.

15 Jednak o ile art. 4 szóstej dyrektywy zakreśla bardzo szeroko zakres zastosowania podatku VAT, o tyle przepisem tym objęta jest wyjątkowo działalność o charakterze gospodarczym (zob. podobnie wyroki z dnia 11 lipca 1996 r. w sprawie C-306/94 Régie dauphinoise, Rec. str. I-3695, pkt 15 oraz z dnia 26 maja 2005 r. w sprawie C-465/03 Kretztechnik, Zb.Orz. str. I-4357, pkt 18). Zastosowanie art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy zakłada uprzednie stwierdzenie, że rozważana działalność ma charakter gospodarczy (wyrok z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie C-284/04 T-Mobile Austria i in., Zb.Orz. str. I-5189, pkt 48).

16 Przed udzieleniem odpowiedzi na zadane pytania należy zatem określić, czy działalność polegająca na odpłatnym przenoszeniu ilości referencyjnych dla dostaw rzeczywiście stanowi działalność gospodarczą.

17 Trzeba w tym miejscu przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem pojęcie działalności gospodarczej ma charakter obiektywny, co oznacza, że działalność tę ocenia się per se, niezależnie od jej celów lub rezultatów (wyroki z dnia 26 marca 1987 r. w sprawie 235/85 Komisja przeciwko Niderlandom, Rec. str. 1471, pkt 8 oraz z dnia 21 lutego 2006 r. w sprawie C-223/03 University of Huddersfield, Zb.Orz. str. I-1751, pkt 47).

18 Działalność gospodarcza zdefiniowana jest w art. 4 ust. 2 szóstej dyrektywy jako obejmująca wszelkie działania producentów, handlowców i osób świadczących usługi, a w szczególności wykorzystywanie własności dóbr materialnych lub niematerialnych celem osiągnięcia zysku (ww. wyroki w sprawach Régie dauphinoise, pkt 15 oraz T-Mobile Austria i in., pkt 33). Te ostatnie kryteria, dotyczące stałego charakteru działalności i osiągniętych z niej zysków, zostały uznane przez orzecznictwo jako mające znaczenie nie tylko w odniesieniu do wykorzystywania dóbr, lecz w odniesieniu do wszystkich czynności, których dotyczy art. 4 ust. 2 szóstej dyrektywy. Określona działalność jest więc uznawana za gospodarczą, jeżeli ma charakter stały i jest wykonywana w zamian za wynagrodzenie otrzymywane przez osobę, która ją wykonuje (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Niderlandom, pkt 9 i 15).

19 W tej kwestii należy podnieść, że działalność, której dotyczy sprawa przed sądem krajowym, polega na gromadzeniu, w danym roku produkcyjnym, informacji o planach producentów mleka w celu umożliwienia tym spośród nich, którzy przewidują wyprodukowanie ilości poniżej obowiązkowych ich progów, zbycia ilości referencyjnych dla dostaw, których nie zamierzają wykorzystać, oraz w celu umożliwienia tym, którzy – przeciwnie – mają zamiar przekroczyć te progi, nabycia odpowiednich ilości referencyjnych dla dostaw, bez konieczności zapłaty dodatkowej opłaty przewidzianej w rozporządzeniu nr 3950/92. Działalność ta obejmuje również równoważenie popytu i podaży przez ustalanie ceny równowagi, przejmowanie zbytych ilości referencyjnych dla dostaw i przydzielanie ich nabywcom oraz przyjmowanie, a następnie wypłacanie uzgodnionych kwot z tytułu przeniesienia tych ilości referencyjnych. Wynika z tego, że omawiana działalność na gruncie szóstej dyrektywy należy oceniać jako świadczenie usług, dzięki którym skądane przez producentów mleka oferty zbycia i nabycia są zestawiane, co pozwala na ustalenie ceny równowagi rynkowej. W konsekwencji, w odróżnieniu od działalności będącej przedmiotem powyższej sprawy T-Mobile Austria i in. (pkt 43), nie wydaje się, by działalność będąca przedmiotem sprawy toczącej się przed sądem krajowym nie mogła być, co do zasady, wykonywana przez podmioty gospodarcze.

20 W tych okolicznościach do sądu krajowego należy zbadać, czy zgodnie z tym, co powiedziano w pkt 18 niniejszego wyroku, działalność, której dotyczy tocząca się przed nimi sprawa, ma charakter stały i jest wykonywana w zamian za wynagrodzenie, uwzględniając szczególne zasady, według których działalność ta byłaby zorganizowana w Niemczech w 2001 r.

21 Do sądu tego należy ewentualnie ustalenie, czy agencje sprzedały kwoty mlecznych prowadząc omawianą działalność w celu uzyskania wynagrodzenia (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Régie dauphinoise, pkt 15), biorąc pod uwagę fakt, że pobieranie opłaty nie może samo w sobie przesądzić o gospodarczym charakterze danej działalności (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie T-Mobile Austria i in., pkt 45 oraz przywołane tam orzecznictwo).

22 W sytuacji gdyby sąd krajowy stwierdził, że nie zostały spełnione oba kryteria uznania działalności, której dotyczy tocząca się przed nim sprawa, za działalność gospodarczą, to znaczy kryterium stałego charakteru i otrzymywania wynagrodzenia z tytułu tej działalności, nie powinna być ona traktowana, w okolicznościach jej wykonywania w Niemczech w 2001 r., za działalność gospodarczą, a w konsekwencji nie będzie objęta zakresem zastosowania szóstej dyrektywy.

23 Jednakże jeżeli sąd krajowy stwierdzi, że oba kryteria przywołane w punkcie poprzedzającym zostały spełnione, to na postawione przez niego pytania należy odpowiedzieć w sposób następujący.

W przedmiocie pierwszego pytania

24 Zwracając się z pierwszym pytaniem, sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy agencja sprzedaży kwot mlecznych jest rolną agencją skupu interwencyjnego w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit trzeci szóstej dyrektywy w związku z pkt 7 załącznika D do niej, czy też sklepem dla personelu w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit trzeci szóstej dyrektywy w związku z pkt 12 załącznika D do niej.

W przedmiocie statusu rolnej agencji skupu interwencyjnego

25 Jeżeli chodzi o kwestię, czy agencja sprzedaży kwot mlecznych jest rolną agencją skupu interwencyjnego dokonującą transakcji podlegających opodatkowaniu na mocy pkt 7 załącznika D do szóstej dyrektywy, to należy przypomnieć, że chodzi tu o takie transakcje rolnych agencji skupu interwencyjnego, które dotyczą produktów rolnych i są dokonywane zgodnie z rozporządzeniami o wspólnej organizacji rynku w odniesieniu do tych produktów.

26 O ile w niniejszym przypadku nie ma wątpliwości, że agencja sprzedaży kwot mlecznych utworzona przez Landesanstalt działa w sektorze mleka na podstawie rozporządzenia dotyczącego wspólnej organizacji rynku, to trzeba zauważyć, że jej działania nie dotyczą mleka, lecz ilości referencyjnych dla dostaw. Nie chodzi więc tu o produkty rolne w rozumieniu pkt 7 załącznika D do szóstej dyrektywy. Ponadto zadania agencji sprzedaży kwot mlecznych różni się znacznie od zadań rolnej agencji skupu interwencyjnego, które sprowadzają się do nabywania i odsprzedaży samych produktów rolnych, co może być przedmiotem działania wszelkich podmiotów gospodarczych. Działalność ta może w szczególności polegać na gromadzeniu zapasów, jak to ma miejsce na przykład w sektorze zbóż (zob. wyrok z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie C-334/01 Glencore Grain Rotterdam, Rec. str. I-6769). Zasada opodatkowania z mocy prawa, na której opiera się załącznik D do szóstej dyrektywy, wyklucza więc ze swego zakresu zastosowania działalność polegającą na rozdzielaniu kwot mlecznych pomiędzy producentów, ponieważ gromadzenie ofert tych producentów nie stanowi nabywania i odsprzedaży produktów rolnych na rynku.

27 Agencja sprzedaży kwot mlecznych prowadzona przez Landesanstalt nie jest więc rolną agencją skupu interwencyjnego.

W przedmiocie statusu sklepu dla personelu

28 Ponieważ w nazwie agencji sprzedaży kwot mlecznych, której dotyczy sprawa przed sądem krajowym, występuje określenie Verkaufsstelle, pojawia się kwestia, czy agencja ta jest Verkaufsstelle (sklepem dla personelu) w rozumieniu pkt 12 załącznika D do szóstej dyrektywy.

29 W tym zakresie należy przypomnieć, że przepisy wspólnotowe powinny być interpretowane i stosowane w sposób jednolity, z uwzględnieniem wersji występujących we wszystkich językach Wspólnoty Europejskiej (zob. wyroki z dnia 7 grudnia 1995 r. w sprawie C-449/93 Rockfon, Rec. str. I-4291, pkt 28, z dnia 2 kwietnia 1998 r. w sprawie C-296/95 EMU Tabac i in., Rec. str. I-1605, pkt 36 oraz z dnia 8 grudnia 2005 r. w sprawie C-280/04 Jyske Finans, Zb.Orz. str. I-10683, pkt 31).

30 Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem sformułowanie użyte w jednej z wersji językowych danego przepisu nie może stanowić wyjątkowej podstawy wykładni tego przepisu i nie można mu przypisać w tym względzie charakteru priorytetowego w stosunku do pozostałych wersji językowych. Takie stanowisko byłoby bowiem niezgodne z wymogiem jednolitego stosowania prawa wspólnotowego (zob. wyrok z dnia 12 listopada 1998 r. w sprawie C-149/97 Institute of the

31 W przypadku wyst?pienia rozbie?no?ci mi?dzy ró?nymi wersjami j?zykowymi tekstu wspólnotowego dany przepis nale?y interpretowa? z uwzgl?dnieniem ogólnej systematyki i celu uregulowania, którego jest cz??ci? (wyroki z dnia 9 marca 2000 r. w sprawie C?437/97 EKW i Wein & Co, Rec. str. I?1157, pkt 42 i z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie C?1/02 Borgmann, Rec. str. I?3219, pkt 25).

32 Tak ogólnego znaczenia, jakie ma niemieckie s?owo „Verkaufsstelle” (punkt sprzeda?y), nie ma na przyk?ad we francuskiej wersji j?zykowej pkt 12 za??cznika D do szóstej dyrektywy s?owo „économat”, ani te? s?owo u?yte w wersji angielskiej („staff shops”) lub hiszpa?skiej („economatos”) czy w?oskiej („spacci”). Tego rodzaju przyk?adowe porównanie pozwala stwierdzi?, ?e pojecie sklepu dla personelu w rozumieniu pkt 12 za??cznika D obejmuje podmioty, których zadaniem jest sprzeda? ró?nych produktów i towarów pracownikom przedsi?biorstwa lub organów administracji. Nie jest to przedmiotem dzia?alno?ci agencji sprzeda?y kwot mlecznych, której dotyczy post?powanie przed s?dem krajowym, poniewa? jej zadaniem jest doprowadzenie do równego rozk?adu ilo?ci referencyjnych dla dostaw w ramach sprawowania nad nimi ich kontroli, w jak najlepszym interesie ka?dego producenta.

33 Zatem z kontekstu, systematyki i celów szóstej dyrektywy wynika, ?e agencja sprzeda?y kwot mlecznych prowadzona przez Landesanstalt nie mo?e by? traktowana jako sklep dla personelu w rozumieniu pkt 12 za??cznika D do szóstej dyrektywy.

34 Wobec powy?szego na pierwsze z zadanych pyta? nale?y odpowiedzie?, ?e agencja sprzeda?y kwot mlecznych nie jest ani roln? agencj? skupu interwencyjnego w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit trzeci szóstej dyrektywy w zwi?zku z pkt 7 za??cznika D do niej, ani sklepem dla personelu w rozumieniu powo?anego art. 4 ust. 5 akapit trzeci w zwi?zku z pkt 12 za??cznika D do tej?e dyrektywy.

W przedmiocie drugiego pytania

35 Zadaj?c drugie pytanie, s?d krajowy zwraca si? do Trybuna?u o wyja?nienie, czy obszar wyznaczony przez pa?stwo cz?onkowskie do dokonywania przenoszenia ilo?ci referencyjnych dla dostaw (zwany dalej „obszarem przenoszenia”) stanowi rynek geograficzny, dla celów analizy kwestii, czy brak opodatkowania agencji sprzeda?y kwot mlecznych nale??cych do podmiotów prawa publicznego prowadzi?by do znacz?cego zak?ócenia konkurencji w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit drugi szóstej dyrektywy i czy przy dokonywaniu tej analizy nale?y uwzgl?dnia? tylko zwyk?y przypadek przeniesienia ilo?ci referencyjnych dla dostaw, czy te? nale?y równie? uwzgl?dnia? wszystkie pozosta?e przypadki ich przenoszenia niezale?nie od gruntu.

Uwagi przedstawione Trybuna?owi

36 Landesanstalt jest zdania, ?e istotnym rynkiem geograficznym w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit drugi szóstej dyrektywy jest obszar przenoszenia wyznaczony przez pa?stwo cz?onkowskie. Uwa?a on, ?e pod uwag? nale?y bra? wy??cznie zwyk?y przypadek przeniesienia niezale?nie od gruntu.

37 Zdaniem F. Götz'a istotnym rynkiem geograficznym nie jest obszar przenoszenia obj?ty w?a?ciwo?ci? podmiotu prawa publicznego, którego dotyczy sprawa przed s?dem krajowym, lecz wszystkie obszary przenoszenia okre?lone przez pa?stwo cz?onkowskie. Ponadto jego zdaniem nale?y bra? pod uwag? nie tylko zwyk?y przypadek przeniesienia ilo?ci referencyjnych dla dostaw, lecz równie? pozosta?e przypadki przenoszenia niezale?nie od gruntu.

38 Rz?d niemiecki twierdzi, ?e po pierwsze pa?stwowe agencje sprzedaj?y kwoty mlecznych nie podlegaj? podatkowi VAT, po drugie, ?e w?a?ciwym rynkiem geograficznym jest obszar przenoszenia okre?lony przez pa?stwo cz?onkowskie, a po trzecie, ?e nie ma ?adnej potencjalnej konkurencji pomi?dzy poszczególnymi agencjami sprzedaj?y kwoty mlecznych. Rz?d ten zajmuje takie samo stanowisko jak Landesanstalt w przedmiocie drugiej cz??ci drugiego pytania prejudycjalnego.

39 Rz?d Zjednoczonego Królestwa podnosi, ?e w okoliczno?ciach takich jak w sprawie przed s?dem krajowym popyt lub poda? nie mog? wyst?powaj? poza geograficznymi granicami danego obszaru przenoszenia ani wywo?ywa? skutku w ramach tego obszaru. Dlatego te? ka?dy obszar przenoszenia jest odr?bnym rynkiem geograficznym. Rz?d ten nie przedstawia uwag dotycz?cych drugiej cz??ci drugiego z zadanych pyta?.

40 Wreszcie Komisja uwa?a, ?e w?a?ciwy rynek geograficzny odpowiada obszarowi przenoszenia okre?lonemu przez pa?stwo cz?onkowskie. Ponadto jej zdaniem nale?y bra? pod uwag? nie tylko przypadek przeniesienia ilo?ci referencyjnych dla dostaw niezale?nie od gruntu dokonywanego przez publicznej agencje sprzedaj?y kwoty mlecznych, lecz wszystkie przypadki takiego przeniesienia z uwzgl?dnieniem mo?liwo?ci odliczenia zap?aconego nale?nego podatku VAT przez nabywców ?wiadcze? konkurencyjnych.

Odpowied? Trybuna?u

41 Na wst?pie nale?y podkre?li?, ?e art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy przewiduje zwolnienie na rzecz podmiotów prawa publicznego dzia?aj?cych w charakterze organów w?adzy publicznej, przy czym oba te warunki musz? zosta? spe?nione ??cznie (zob. podobnie wyrok z dnia 11 lipca 1985 r. w sprawie 107/84 Komisja przeciwko Niemcom, Rec. str. 2655 oraz ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Niderlandom, pkt 20 i 21).

42 Wynika z tego, ?e oceny, czy brak opodatkowania mo?e prowadzi? do znacz?cego zak?ócenia konkurencji, nale?y dokonywa? w celu zapewnienia neutralno?ci podatku VAT tylko w sytuacji, w której podmiot publiczny dzia?a w ramach wykonywania kompetencji organów w?adzy publicznej

43 Zak?adaj?c, ?e Landesanstalt dzia?a w ramach wykonywania kompetencji organu w?adzy publicznej, nale?y stwierdzi?, ?e z akt przedstawionych Trybuna?owi oraz z uwag przedstawionych na rozprawie wynika, i? przeniesienie ilo?ci referencyjnych dla dostaw nie mo?e by? dokonane przez inne podmioty ni? agencje sprzedaj?y kwoty mlecznych.

44 Z dokumentów przedstawionych przez s?d krajowy wynika bowiem, ?e regulowane odp?atne przeniesienie w rozumieniu art. 8 ZAV mo?e by? dokonane wy??cznie przez publicznej lub prywatnej agencje sprzedaj?y kwoty mlecznych. Chocia? art. 8 ust. 2 ZAV przewiduje, ?e jedna agencja sprzedaj?y kwoty mlecznych mo?e dzia?a? na terytorium kilku landów oraz odwrotnie, ?e w jednym landzie mo?e dzia?a? kilka agencji sprzedaj?y kwoty mlecznych, to rozwi?zanie takie ma jedynie na celu uwzgl?dnienie ró?nic wyst?puj?cych pomi?dzy poszczególnymi landami, zarówno co do ich powierzchni, jak i ilo?ci producentów mleka dzia?aj?cych na ich terytorium. Jednak nie zmienia to faktu, ?e na danym obszarze przenoszenia podmioty prywatne b?d?ce podatnikami podatku VAT nie mog? dokonywa? przenoszenia ilo?ci referencyjnych dla dostaw. Ponadto z art. 8 ust. 3 ZAV wynika, ?e ilo?ci referencyjne dla dostaw mog? by? przenoszone wy??cznie na okre?lonych obszarach przenoszenia. Na danym obszarze przenoszenia nie wyst?puje zatem konkurencja w rozumieniu art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy; obszar ten jest w?a?ciwym rynkiem geograficznym dla celów ustalenia wyst?powania znacz?cego zak?ócenia konkurencji.

45 Je?li chodzi o inne przypadki przenoszenia, wymienione w art. 8 ust. 1 ZAV, w których nie uczestniczy agencja sprzeda?y kwot mlecznych, to nale?y podnie??, jak to zosta?o przypomniane na rozprawie, ?e maj? one miejsce w bardzo szczególnych okoliczno?ciach. S? to w mi?dzy innymi przypadki przeniesienia ilo?ci referencyjnych dla dostaw zwi?zane z dziedziczeniem, zawarciem zwi?zku mał?e?skiego lub zbyciem gospodarstwa, które nie s? czynno?ciami o charakterze gospodarczym, lecz które znajduj? podstaw? w zdarzeniach prawnych wywo?uj?cych przeniesienie ilo?ci referencyjnych dla dostaw jedynie jako skutek poboczny. Pomi?dzy agencjami sprzeda?y kwot mlecznych a producentami dokonuj?cymi przeniesienia ilo?ci referencyjnych dla dostaw w przypadkach obj?tych zakresem art. 8 ust. 1 ZAV nie ma wi?c ?adnej konkurencji w rozumieniu art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy. Przypadki te s? bowiem na tyle szczególne, ?e ma?o prawdopodobne wydaje si?, by jaki? producent mleka zdecydowa? si? spe?ni? przes?anki tego rodzaju przeniesienia – na przyk?ad nabywaj?c gospodarstwo rolne – tylko po to, aby pozyska? ilo?ci referencyjne dla dostaw w inny sposób ni? za po?rednictwem agencji sprzeda?y kwot mlecznych.

46 Na drugie z zadanych pyta? nale?y zatem odpowiedzie?, ?e nieopodatkowanie agencji sprzeda?y kwot mlecznych w zakresie czynno?ci, które wykonuje, lub dzia?alno?ci, którą prowadzi w charakterze organu w?adzy publicznej w rozumieniu art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy, nie mo?e wywo?ywa? znaczcgo zak?ócenia konkurencji ze wzgl?du na okoliczno??, ?e agencja ta nie styka si? – w sytuacji takiej jak rozpatrywana w sprawie przed s?dem krajowym – z podmiotami prywatnymi ?wiadczcymi us?ugi pozostaj?ce w stosunku konkurencji z us?ugami publicznymi. Jako ?e stwierdzenie to odnosi si? do wszystkich agencji sprzeda?y kwot mlecznych dzia?aj?cych na danym obszarze przenoszenia okre?lonym przez pa?stwo cz?onkowskie, nale?y wskaza?, i? obszar ten stanowi w?a?ciwy rynek geograficzny dla celów ustalenia, czy wyst?pi?o znaczcce zak?ócenie konkurencji.

W przedmiocie kosztów

47 Dla stron post?powania przed s?dem krajowym niniejsze post?powanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym s?dem; do niego zatem nale?y rozstrzygni?cie o kosztach. Koszty poniesione w zwi?zku z przedstawieniem uwag Trybuna?owi, inne ni? poniesione przez strony post?powania przed s?dem krajowym, nie podlegaj? zwrotowi.

Z powy?szych wzgl?dów Trybuna? (trzecia izba) orzeka, co nast?puje:

1) Agencja sprzeda?y kwot mlecznych nie jest ani roln? agencj? skupu interwencyjnego w rozumieniu art. 4 ust. 5 akapit trzeci szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw pa?stw cz?onkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od warto?ci dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku, zmienionej dyrektyw? Rady 2001/4/WE z dnia 19 stycznia 2001 r., w zwi?zku z pkt 7 za??cznika D do niej, ani sklepem dla personelu w rozumieniu powo?anego art. 4 ust. 5 akapit trzeci w zwi?zku z pkt 12 za??cznika D do tej?e dyrektywy.

2) Nieopodatkowanie agencji sprzedaży kwot mlecznych w zakresie czynności, które wykonuje, lub działalności, którą prowadzi w charakterze organu władzy publicznej w rozumieniu art. 4 ust. 5 szóstej dyrektywy 77/388, zmienionej dyrektywą 2001/4, nie może wywoływać znaczącego zakłócenia konkurencji ze względu na okoliczności, że agencja ta nie styka się – w sytuacji takiej jak rozpatrywana w sprawie przed sądem krajowym – z podmiotami prywatnymi świadczącymi usługi pozostające w stosunku konkurencji z usługami publicznymi. Jako że stwierdzenie to odnosi się do wszystkich agencji sprzedaży kwot mlecznych działających na danym obszarze przenoszenia określonym przez państwo członkowskie, należy wskazać, iż obszar ten stanowi właściwy rynek geograficzny dla celów ustalenia, czy wystąpiło znaczące zakłócenie konkurencji.

Podpisy

* Język postępowania: niemiecki.